

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Lubora Veselého a soudkyně JUDr. Markéty Čermínové a JUDr. Elišky Galiazzo ve věci

žalobce: **P. B.**, narozený dne xxx
bytem xxx xxx, xxx xxx
zastoupený advokátem Mgr. Janem Kvapilem jako opatrovníkem
sídlem Sakařova 1631, 530 03 Pardubice

proti

žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2

o 10 000 000 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 13. prosince 2017, č. j. 15 C 260/2013-302,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku I. **mění** jen tak, že se zamítá žaloba ohledně částky 10 000 Kč s 8,05% úrokem z prodlení od 26. 4. 2014 do zaplacení, jinak se v tomto výroku potvrzuje.
- II. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku III. **potvrzuje**.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. Uvedeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 30 000 Kč se specifikovaným úrokem z prodlení (výrok I.), zamítl žalobu ohledně částky 470 000 Kč se specifikovaným úrokem z prodlení (výrok II.), přičemž oba tyto nároky představovaly zadostiučinění za nemajetkovou újmu, zamítl žalobu ohledně částky 9 500 000 Kč se specifikovaným úrokem z prodlení představující náhradu škody (výrok III.) a vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok IV.).
2. Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal zaplacení uvedených částek jako náhrady škody a zadostiučinění za nemajetkovou újmu, které mu měly vzniknout v důsledku nezákonného trestního stíhání vedeného u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 2 T 159/2011. Soud prvního stupně v odůvodnění napadeného rozsudku podrobně zrekapituloval průběh daného trestního řízení, které bylo zahájeno usnesením policie ze dne 29. 6. 2011 pro přečin nebezpečného pronásledování podle § 354 odst. 1 trestního zákoníku, kterého se měl žalobce dopustit v období od začátku března 2011 ve vztahu k bývalé manželce G. B., dne 27. 10. 2011 byla ve věci podána obžaloba, Okresní soud v Pardubicích rozhodl dne 12. 11. 2011 trestním příkazem, proti kterému žalobce podal odpor. Žalobce opakovaně namítal podjatost soudce a omlouval se ze zdravotních důvodů z hlavních líčení, dne 9. 8. 2012 byl vyhlášen rozsudek, kterým byl žalobce uznán vinným dle obžaloby a byl mu uložen trest odnětí svobody v délce čtyř měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu v trvání jednoho a půl roku, žalobce proti rozsudku podal odvolání, v němž namítl, že rozsudek mu byl doručen nepodepsaný a bez razítka, opakovaně doručení následně žalobce mařil, dne 28. 3. 2013 byl spis předložen Krajskému soudu v Hradci Králové, který usnesením ze dne 11. 4. 2013 rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc postoupil Magistrátu města Pardubice, neboť žalovaný skutek by mohl být posouzen jako přestupek. Příslušný úřad následně usnesením ze dne 11. 11. 2013 rozhodl o zastavení řízení, neboť odpovědnost za přestupek zanikla uplynutím doby jednoho roku. Trestní stíhání žalobce bylo iniciováno jeho bývalou manželkou, která podala trestní oznámení a toto opakovaně doplňovala, rovněž žalobce podal trestní oznámení proti své bývalé manželce, které bylo odloženo. V důsledku dopravní nehody z roku 1996 se u žalobce rozvinula xxx xxx porucha, která má chronický průběh a vyřazuje žalobce z možnosti pracovního uplatnění, nejpozději ke dni 26. 3. 2010 byl žalobce pro tyto obtíže shledán plně invalidním. Od května 1998 je žalobce v ambulantní psychiatrické péči u MUDr. H., poslední psychiatrická hospitalizace byla v roce 2008, v období na konci června a během července 2011 došlo ke zhoršení psychického stavu žalobce, které si vyžádalo častější návštěvy v ambulanci a zvýšení dávek dlouhodobé medikace. Spuštěním tohoto zhoršení bylo zadržení žalobce policií, současný stav žalobce není dobrý, žalobce prožívá úzkostné stavy, má nekontrolovatelný třes rukou a bojí se vycházet na ulici. Soud prvního stupně neprovedl důkaz znaleckým posudkem z oboru psychiatrie podle návrhu žalobce, neboť žalobce přes poučení o následcích nesložil předepsanou zálohu na náklady důkazu, pro nadbytečnost pak neprovedl důkazy dalším vyjádřením či svědeckou výpovědí MUDr. H., neboť k posouzení skutečností, zda v důsledku předmětného trestního stíhání došlo k dalšímu poškození již dříve narušeného zdraví žalobce, a kvalifikaci a kvantifikaci tohoto případného poškození bylo zapotřebí odborných znalostí, právě k posouzení těchto otázek měl být zadán znalecký posudek, jelikož žalobce zpracování posudku zmařil, bylo by nadbytečné získávat další informace od MUDr. H., které by mohly sloužit jen jako podkladové informace pro znalecké zkoumání, ke kterému nedošlo. Po právní stránce soud prvního stupně poukázal na příslušná ustanovení zákona č. 82/98 Sb., která citoval, a konstatoval, že vznik nemajetkové újmy při nezákonném trestním stíhání se v určitém rozsahu presumuje, na poškozeném je, aby v řízení tvrdil a prokázal konkrétní formu a intenzitu újmy. Podle judikatury Nejvyššího soudu je třeba zvažovat povahu trestní věci, délku trestního stíhání a především dopady

stíhání do osobnostní sféry poškozeného. Žalobce byl ohrožen trestem odnětí svobody až na 1 rok nebo zákazem činnosti, s ohledem na skutečnost, že nebyl dosud trestán, mu reálně nehrozil nepodmíněný trest. Žalobce byl zadržen a ze zadržení téhož dne propuštěn, vazebně stíhán nebyl. Řízení probíhalo od 29. 6. 2011 do 11. 4. 2013, tedy po dobu 21 a půl měsíce, k celkové délce trestního řízení však významným způsobem přispěl žalobce, který po dobu sedmi měsíců blokoval hlavní líčení a po dobu šesti měsíců blokoval opětovné doručení rozsudku, dobu 13 měsíců je tedy třeba přičíst k tíži žalobce. Trestní stíhání nebylo vůči žalobci zahájeno šikanózně či ve zlém úmyslu, avšak skutečnosti, pro které nebylo jednání žalobce kvalifikováno jako trestný čin, byly žalobcem tvrzeny od počátku, a stíhání tedy vůbec nemělo být vedeno. Žalobce byl stíháním dotčen na své osobní cti a vnitřním pocitu nespravedlnosti, tyto dopady jsou v případě žalobce intenzivnější s ohledem na jeho psychické onemocnění, zejména po zadržení došlo u žalobce ke zhoršení jeho psychického stavu. Současně se jednalo o první „střet“ žalobce s orgány činnými v trestním řízení. Nebyla prokázána žádná medializace trestního stíhání ani to, že by stíhání žalobce vstoupilo v nějakou širší známost. Z provedeného dokazování nevyplývá, že by se žalobce dopustil jakéhokoli jednání, které by bylo možno charakterizovat jako rozporné s dobrými mravy. S ohledem na tyto skutečnosti soud prvního stupně konstatoval, že je namístě přiznat žalobci zadostiučinění v penězích, přičemž nenalezl jiný obdobný případ, a proto s ohledem na méně závažnou povahu trestné činnosti, pro kterou byl žalobce stíhán, a poměrně nízký trest, kterým byl ohrožen, připodobnil situaci k případům nezákonného trestního stíhání za méně závažné majetkové trestné činy, ve kterých je přiznáváno zadostiučinění v rádech nižších desítek tisíc Kč. Ze všech těchto důvodů považoval za přiměřené zadostiučinění částku 30 000 Kč, ohledně níž žalobce vyhověl a ve zbytku žalobu zamítl. Do prodlení se přitom žalovaná dostala dne 26. 4. 2014 s ohledem na datum uplatnění nároku dne 25. 10. 2013. Ohledně náhrady škody soud prvního stupně uvedl, že žalobce neunesl důkazní břemeno ohledně konkrétního rozsahu škody na zdraví, příčinné souvislosti s trestním stíháním a vyčíslení škody, z provedeného dokazování vyplynulo, že duševní zdraví žalobce bylo podstatným způsobem poškozeno již v době před zahájením trestního stíhání, žalobce se dlouhodobě léčí na psychiatrii a pro toto zdravotní postižení byl již před zahájením trestního stíhání uznán plně invalidním, samotné poškození zdraví a přiznání invalidního důchodu tak není důsledkem trestního stíhání. Závěr o konkrétním rozsahu poškození zdravotního stavu žalobce v důsledku trestního stíhání by bylo možno učinit pouze po znaleckém zkoumání, provedení takového důkazu však zmařil sám žalobce. Proto soud prvního stupně žalobu ohledně částky 9 500 000 Kč s příslušenstvím zamítl. O nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 2 o. s. ř.

3. Rozsudek napadly odvoláním obě strany sporu.
4. Žalobce v odvolání kromě tvrzení o údajně zločineckém režimu České republiky a urážek na adresu rozhodujícího soudce uvedl, že pokud by byl odsouzen, jednalo by se o trest doživotní, již nikdy by nemohl vycházet na ulici, kde bydlí, trestní stíhání vůbec nemělo být vedeno, přesto je mu přičítáno 13 měsíců jeho trvání k tíži. Soud odmítl provést jím navržené důkazy a vyslyšel pouze svědky obžaloby, v důsledku trestního stíhání došlo k výraznému zhoršení jeho zdravotního stavu. Není pravdou, že o jeho stíhání nikdo nevěděl, jeho další žaloby byly projednávány mnoha soudy, včetně Nejvyššího soudu a Ústavního soudu. Opakovaně poukázal na svůj současný stav, který je důsledkem nezákonného trestního stíhání.
5. Opatrovník žalobce v odvolání namítal, že přiznaná kompenzace za nemajetkovou újmu je nepřiměřeně nízká a neodpovídá závažnosti zásahu do osobnostních práv žalobce, který coby osoba psychicky nemocná vnímal pocit nespravedlnosti intenzivněji a úporněji, skutečnosti, které žalobce od počátku tvrdil, nebyly v trestním řízení posuzovány v jeho prospěch. Přiznaná výše zadostiučinění neobstojí ani při porovnání s částkami, které jsou přiznávány za nepřiměřeně dlouze vedená soudní řízení. Pokud jde o škodu na zdraví, soud neprovedl navrhovaný znalecký posudek, přesto žalobce navrhl důkaz lékařskými zprávami a výsledkem

MUDr. H., tyto důkazy nebyly provedeny. Poukázal na skutečnost, že žalobce nebyl s ohledem na své poměry schopen složit zálohu na náklady znaleckého posudku, a závěrem navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil a žalobě v plném rozsahu vyhověl.

6. Žalovaná namítala, že v daném případě je dostačujícím zadostiučiněním poskytnutí omluvy za nezákonné trestní stíhání a nikoliv přiznání finanční kompenzace, žalobci hrozil trest odnětí svobody v trvání maximálně jednoho roku, trestní stíhání trvalo 21 a půl měsíce, k čemuž v podstatné míře přispěl sám žalobce, který nebyl stíhán vazebně, stíhání nebylo nijak medializováno. Žalobce přitom zahlcuje soudy stovkami neúspěšných podání, v současné době eviduje žalovaná 586 takových podání, a podle judikatury Ústavního soudu žalobcovo sudičské chování lze považovat za rozporné s dobrými mravy, a takové jednání by nemělo být podporováno. Závěrem navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek ve vyhovujícím výroku změnil a žalobu zcela zamítl.
7. Žalobce přes výzvu soudu prvního stupně nezaplatil soudní poplatek za odvolání proti výroku II. napadeného rozsudku, z tohoto důvodu bylo v této části usnesením soudu prvního stupně ze dne 4. 9. 2018, č.j. 15 C 260/2013-405, odvolací řízení zastaveno, toto usnesení odvolací soud usnesením ze dne 1. 11. 2018, č.j. 11 Co 356/2018-425, potvrdil. Předmětem odvolacího řízení tak nadále zůstává pouze vyhovující výrok I., zamítavý výrok III. a výrok o nákladech řízení IV. napadeného rozsudku.
8. Odvolací soud přezkoumal z podnětu odvolání žalobce i žalované v uvedeném rozsahu rozsudek soudu prvního stupně včetně předcházejícího řízení podle § 212 a § 212a o. s. ř. a shledal částečně důvodným pouze odvolání žalované. Soud prvního stupně správně zjistil skutkový stav věci v rozsahu potřebném pro konečné rozhodnutí a i odvolací soud z jeho zjištění vychází.
9. V řízení bylo prokázáno, že trestní stíhání žalobce bylo zahájeno usnesením policie ze dne 29. 6. 2011, kdy byl žalobce též zadržen a téhož dne ze zadržení propuštěn, rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 9. 8. 2012 byl žalobce uznán vinným dle obžaloby a byl mu uložen trest odnětí svobody v délce čtyř měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu jednoho a půl roku, usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 4. 2013 byl po odvolání žalobce napadený rozsudek zrušen a věc byla postoupena do přestupkového řízení, neboť žalovaný skutek by mohl být posouzen jako přestupek, přestupkové řízení bylo následně bez meritorního rozhodnutí zastaveno. Soud prvního stupně správně konstatoval, že usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce je nezákonným rozhodnutím ve smyslu § 8 odst. 1 zák. č. 82/98 Sb. S ohledem na skončení trestního řízení ke dni 11. 4. 2013 je třeba danou věc posuzovat podle příslušných ustanovení zákona č. 40/64 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2013 ve spojení se zákonem č. 82/98 Sb.
10. V důsledku nezákonného trestního stíhání žalobci vznikla nemajetková újma, za kterou je třeba poskytnout zadostiučinění ve smyslu § 31a zák. č. 82/98 Sb., a odvolací soud se ztotožňuje se soudem prvního stupně, že v daném případě nelze konstatování nezákonnosti usnesení o zahájení trestního stíhání považovat za dostatečnou satisfakci. Soud prvního stupně se správně zabýval veškerými rozhodnými skutečnostmi pro stanovení formy a výše poskytnutého zadostiučinění a správně uvedl, že orgány činné v trestním řízení se náležitě nezabývaly skutečnostmi, které žalobce tvrdil od počátku trestního stíhání a pro které byl odvolacím soudem původní odsuzující rozsudek zrušen a věc byla postoupena do přestupkového řízení s tím, že zažalovaný skutek není trestným činem. Trestní stíhání tedy od počátku nemělo být vedeno. Žalobce rovněž coby osoba s psychickým onemocněním vnímá nezákonné trestní stíhání úkorněji, a to tím spíše jako osoba bezúhonná. Z těchto důvodů je třeba žalobci poskytnout zadostiučinění v penězích. Při určení výše zadostiučinění kromě uvedených skutečností soud prvního stupně správně zohlednil, že žalobce nebyl stíhán vazebně, v případě odsouzení mu hrozil trest odnětí svobody maximálně v délce jednoho roku, který by s ohledem na dosavadní bezúhonnost žalobce

nepochybně nebyl trestem nepodmíněným (jak bylo též rozhodnuto nepravomocným trestním příkazem a nepravomocným prvoinstančním rozsudkem). Trestní řízení trvalo celkem 21 a půl měsíce, soud prvního stupně však správně konstatoval, že z této doby celkem 13 měsíců připadá na prodloužení řízení z viny žalobce, který nedůvodnými námitkami podjatosti a žádostmi o odročení hlavního líčení prodloužil řízení celkem o 6 měsíců a obstrukcemi při opětovném doručování prvoinstančního rozsudku o dalších 7 měsíců (zde odvolací soud odkazuje na vyčerpávající odůvodnění soudu prvního stupně obsažené v bodech 14 a 45 napadeného rozsudku). Rozhodná doba trestního řízení tak představuje zhruba 8 a půl měsíce, tedy dobu nikterak výrazně dlouhou. Trestní stíhání žalobce rovněž nebylo medializováno a nevešlo ve veřejnou známost, poukazuje-li žalobce na skutečnost, že toto trestní stíhání bylo posuzováno mnoha soudy České republiky včetně vrcholných instancí, pak tato skutečnost je důsledkem toho, že žalobce následně po skončení trestního stíhání zahrnuje soudní soustavu značným množstvím neúspěšných podání, kterými se však soudy musí zabývat, tato „známost“ případu žalobce je tedy způsobena počínáním žalobce samotného. Soud prvního stupně rovněž správně poukázal na vyšší přiznávaných zadosti učinění v případě nezákonných trestních stíhání za méně závažnou majetkovou trestnou činnost, což jsou skutečnosti známé z jeho činnosti i odvolacímu soudu. Po zhodnocení všech výše uvedených hledisek však odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl k závěru, že odpovídající finanční satisfakci za nemajetkovou újmu vzniklou žalobci v důsledku nezákonného trestního stíhání je částka 20 000 Kč, která s ohledem na výše popsané konkrétní okolnosti daného případu je způsobitelná nemajetkovou újmu žalobce odčinit. Proto odvolací soud podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. napadený rozsudek ve výroku I. změnil jen tak, že zamítl žalobu ohledně částky 10 000 Kč se specifikovaným úrokem z prodlení a ve zbývající části tohoto výroku napadený rozsudek potvrdil podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný. Žalované sice lze přisvědčit v tom, že žalobce zahrnuje soudy v České republice stovkami svých neúspěšných podání a z jeho strany jde o tzv. sudičské chování, to však (jak správně poznamenal při odvolacím jednání opatrovník žalobce) není případ této věci, neboť právě předmětné nezákonné trestní stíhání bylo iniciačním prvkem, v jehož důsledku se žalobce začal chovat uvedeným způsobem. Toto následné jednání žalobce proto nemůže být důvodem pro to, aby žalobci nebyla přiznána peněžní satisfakce za nemajetkovou újmu vzniklou v důsledku předtím nezákonně vedeného trestního stíhání.

11. V části, kde se žalobce domáhá náhrady škody na zdraví ve výši 9 500 000 Kč je žaloba i po jejím doplnění na samé hranici projednatelnosti. V doplnění žaloby ze dne 25. 11. 2016 (č.l. 206 až 208 spisu) opatrovník žalobce skutkově vymezil nárok na náhradu škody způsobem popsaným soudem prvního stupně v bodu 11 napadeného rozsudku, k čemuž je třeba uvést, že eventuální nárok na náhradu škody na zdraví může sestávat z několika samostatných nároků ve smyslu § 444 a násl. zák. č. 40/64 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2013, žalobce přitom není povinen svůj nárok právně kvalifikovat, a ze skutkového vymezení tohoto nároku, jak byl opatrovníkem žalobce popsán, je možno učinit závěr, že žalobce se domáhá ztížení společenského uplatnění ve smyslu § 444 odst. 1 cit. zák. (toto ostatně na výzvu odvolacího soudu při odvolacím jednání uvedl i opatrovník žalobce s tím, že jde pouze o jeho subjektivní názor, žalobce při osobním kontaktu vymezuje nárok tak, že mu zločinecký režim z České republiky zničil život), a tedy je zřejmé, o jakém konkrétním nároku má být jednáno.
12. Soud prvního stupně správně konstatoval, že u žalobce se již před zahájením jeho trestního stíhání rozvinula xxx xxx porucha, která má chronický průběh, a že žalobce již před zahájením trestního stíhání byl shledán plně invalidním a byl mu přiznán plný invalidní důchod právě z tohoto důvodu. K posouzení otázky, zda v důsledku nezákonného trestního stíhání došlo k takovému zhoršení zdravotního stavu žalobce z psychiatrického hlediska, které by bylo možno považovat za škodu na zdraví vzniklou v důsledku trestního stíhání, je nezbytné ustanovení znalce z oboru psychiatrie, který by příslušné odborné otázky posoudil. Odvolací soud se zcela ztotožňuje se závěry

vyjádřenými v bodě 34 napadeného rozsudku, že by bylo nadbytečné získávání dalších informací výsledkem psychiatra MUDr. H. coby svědka či jeho písemnými zprávami, neboť takové skutečnosti by mohly sloužit jen jako podkladové informace pro znalecké zkoumání. Ustanovení znalce z oboru psychiatrie však zmařil sám žalobce tím, že odmítl složit zálohu na znalecký posudek (§ 141 odst. 1 o. s. ř.). Skutečnost, že řízení o náhradu škody na zdraví je od soudních poplatků osvobozeno, přitom není rozhodná, podstatné je, zda žalobce splňuje předpoklady pro osobní osvobození od soudních poplatků, tato otázka již byla v průběhu řízení pravomocně vyřešena s negativním výsledkem. Jelikož tedy sám žalobce zmařil možnost ustanovení znalce z oboru psychiatrie, je správný závěr soudu prvního stupně o neunesení důkazního břemene žalobcem ohledně nároku na náhradu škody na zdraví, neboť bez tohoto důkazu není možné posoudit, zda žalobci v důsledku nezákonného trestního stíhání vůbec nějaká škoda na zdraví vznikla (zda se jeho zdravotní stav zhoršil takovým způsobem, že u žalobce došlo ke vzniku ztížení společenského uplatnění). Z tohoto důvodu odvolací soud potvrdil napadený rozsudek ve výroku III. podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný.

13. O nákladech řízení před soudy obou stupňů bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 224 odst. 1, 2 o. s. ř., neboť z pohledu konečného výsledku byl žalobce částečně úspěšný s nárokem na přiznání zadostiučinění za nemajetkovou újmu a současně zcela neúspěšný s nárokem na náhradu škody na zdraví, čemuž odpovídá výrok, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.
14. O nárocích ustanoveného opatrovníka žalobce vzniklých v průběhu odvolacího řízení rozhodne soud prvního stupně samostatným usnesením.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** (s výjimkou výroku I., kde dovolání není přípustné) podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně, pokud napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena nebyla nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak, přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Praha 15. května 2019

Mgr. Lubor Veselý, v.r.
předseda senátu